

solidos aureos centum, numquid non cum gaudio dares unum, ut (1) acciperes centum (2)? Quanto magis quia tibi dicit Deus cœli et terræ: « Qui pauperi tribuit (3), » Deo foenerat¹; » et in Psalmo: « Jucundus homo qui » miseretur et (4) commodat²; » debes commodare Deo in terra, quod multipliciter accipias in vita æterna; ut cum in conspectu Angelorum ante tribunal æterni judicis veneris (5), segura et libera conscientia dicere possis: Da, Domine, quia dedi; miserere, quia misericordiam feci. Ego implevi, quod jussisti: tu redde, quod promisisti. Iterum atque iterum admonéo, fratres, ut semper istam evangelicam lectionem memoriter teneatis, et totis viribus cum Dei adjutorio laboretis, ut æternum ignem possitis evadere, et ad cœlorum regna feliciter pervenire; præstante Domino nostro Jesu Christo, cui est honor, et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO XI.

De Filio Prodigio, Luc. xv, 11 et seqq.

Sermo qui sequitur et eductus est e Cod. Cass. cxii, fol. 65, nomen, et stylum, et sententias sancti Augustini ita præ se fert, ut ejus auctor nulla ratione negari possit, præcipue si attendas ad quæstionum Evangeliorum lib.

¹ Prov. xix, 17. — ² Psal. cxi, 5.

⁽¹⁾ Ita cod. xl; cod. xxxvi et. — ⁽²⁾ Vide August. Serm. lxxxvi, n. 5. — ⁽³⁾ Ita cod. xl; cod. xxxvi tribuat. — ⁽⁴⁾ Cod. xl et tribuit. — ⁽⁵⁾ Ita cod. xl; cod. xxxvi ante tribunal judicis venire merueris.

II, num. xxxiii, ubi idem argumentum eodem ingenio, sed non iisdem verbis tractatur. Ponatur ergo post sermonem Maurinensem cxii.

SYNOPSIS.

I. Exordium ex antea promissis. II. Filii prodigi errores. III. Ejusdem miseria. IV. Redit ad cor suum. V. Redit et ad patrem qui eum videt de longinquo. VI. A patre suscipitur, qui et cadit super collum ejus. VII. Redduntur ei, patre jubente, stola prima, annulus, calceamenta servorum ministerio, occiditurque vitulus saginatus. VIII. Irascens frater major, imago Judæorum. IX. Symphonia et chorus, figura unitatis. X. Ad vocem servorum frater major intrare recusat. XI. Venit pater invitans ad ingressum. XII. Fratris majoris querelæ, qui semper fidelis, nec hædum accepit. XIII. Patris mitis responsio, omnia sua ejus esse declarantis; quo sensu? XIV. Conclusio.

I. In rebus jam pertractatis immorari nos non oportet, sed sicut in eis non oportet immorari, sic eas oportet commemorari. Meminit vestra prudentia superiore Dominico die de duobus filiis, qui et hodierno ex Evangelio recitati sunt disserendum nos suscepisse sermonem, qui non potuit ad finem usque perducì. Sed Dominus Deus noster post illam tribulationem, voluit nos et hodie loqui vobiscum. Reddendum est debitum sermonis, semper tenendum est debitum dilectionis. Aderit Dominus ut humilitas nostra sufficiat expectationi vestræ.

II. Homo habens duos filios¹, Deus est habens duos populos: major filius, populus est Judæorum; minor, populus gentium. Substantia a Patre accepta, mens, intellectus, memoria, ingenium, et quidquid nobis Deus ad

¹ Luc. xv, 11, et seqq.

se intelligendum et colendum dedit. Hoc patrimonio accepto, filius minor in longinquam regionem profectus est; in longinquam, scilicet usque ad oblivionem Creatoris sui. Dissipavit substantiam suam, vivendo prodige, erogans et non acquirens; expendens quod habebat, et non accipiens quod non habebat; id est, omne (1) ingenium suum consumens in luxuriis, in idolis, in omnibus cupiditatibus pravis, quas meretrices veritas appellavit.

III. Nec mirum, quod istam luxuriam fames secuta est. Erat autem egestas in illa regione; non egestas visibilis panis, sed egestas invisibilis veritatis. Ab egestate, irruit in quemdam principem regionis illius. Intelligitur iste princeps dæmoniorum diabolus, in qualem irruunt omnes curiosi. Omnis enim curiositas illicita, pestilens inopia est veritatis. Ille vero fame ingenii avulsus a Deo, in servitutem redactus est, et in pascendis porcis sortitus est officium, id est, cujus servitute solent gaudere dæmonia extrema et immunda. Neque enim frustra et Dominus in gregem porcorum permisit ire dæmonia; pascetur autem de siliquis, de quibus ipse non satiabatur. Doctrinas sæculares siliquas intelligimus, sonantes, non sanguinantes, dignas cibis porcorum, non hominum, id est, unde dæmonia lætentur, non unde fideles justificentur.

IV. Tandem aliquando vidit ubi esset, quid perdidisset, quem offendisset, et in quem irruisset, et reversus est ad se; prius ad se, et sic ad patrem. Dixerat enim forte: « Cor meum dereliquit me¹. » Unde oportebat ut prius ad se rediret, et sic se longe esse a patre cognosceret. Hoc quibusdam increpat Scriptura dicens: « Redite,

¹ Psal. xxxix, 13.

(1) Cor, male amicum;

» prævaricatores, ad cor¹. » Reversus ad se, invenit se miserum: « Tribulationem, inquit, et dolorem inveni, » et nomen Domini invocavi². Quanti, inquit, mercenarii patris mei abundant panibus! Ego autem fame pereō³. » Unde hoc ei veniret in mentem, nisi quia jam prædicabatur nomen Dei, et erat panis apud quosdam, non bene quidem tenentes, et aliud quærentes, de quibus dicitur: « Amen dico vobis, receperunt mercedem suam⁴. » Tales enim mercenarii habendi sunt, non filii, quales Apostolus designat cum dicit: « Sive » per occasionem, sive per veritatem Christus annuntietur⁵. » Quosdam enim vult intelligi, qui sua quærendo mercenarii sunt, Christum annuntiando pane (1) abundant.

V. Surgit et redit, jacendo enim et cadendo remanserat. Videt eum pater de longinquo, et occurrit illi. Ejus enim vox est in Psalmo: « Tu cognovisti cogitationes meas de longinquo⁶. » Quas cogitationes? Quibus apud seipsum dixit: « Dicam patri meo: Peccavi in cœlum et coram te, jam non sum dignus vocari filius tuus, » fac me sicut unum ex mercenariis tuis⁷. » Non enim jam dicebat, sed dicere cogitabat; ille tamen tanquam dicentem audiebat. Aliquando enim positus quisque in aliqua tribulatione et tentatione, cogitat orare, et in ipsa cogitatione, quid sit Deo dicturus in oratione meditatur, tanquam jure suo filius exigens misericordiam patris, et dicit apud se: Dicam Deo meo hoc et illud. Non enim vereor; cum hoc dixero, cum ita flevero, non me exauditurus est Deus meus? Hæc dicentem plerumque jam exaudit; neque enim quando ista cogitavit, abs-

¹ Isai. xlvj, 8. — ² Psal. cxlv, 3. — ³ Luc. xv, 17. — ⁴ Matth. vi, 5. — ⁵ Philip. i, 18. — ⁶ Psal. cxxxviii, 3. — ⁷ Luc. xv, 19.

(1) Cor, male panem.

condit cogitationem suam ab oculis Dei. Ille ibi erat cum disponderet orare, qui ibi futurus erat, cum inciperet orare. Ideo dicitur in alio Psalmo : « Dixi, proloquar » adversum me delictum meum Domino¹. » Videte quemadmodum adhuc quid apud se dixerit, quid disposuerit; et statim subiecit : « Et tu remisisti impietatem cordis » mei². » Quam proxima est Dei misericordia confitenti ! Non enim longe est Deus a contritis corde. Sic enim habes scriptum : « Prope est Dominus eis qui obtriverunt » cor³. » Jam ergo iste obtriverat cor in regione egestatis; redierat enim ad cor, ut obtereret cor. Reliquerat cor superbus; redierat ad cor iratus. Iratus est sibi puniturus, sed suum malum; promeriturus patris bonum redierat. Dixit iratus secundum quod dicitur : « Irascimini, et non » lite peccare⁴. » Omnis enim poenitens irascitur sibi; nam quia irascitur, punit se. Inde motus illi omnes in poenitente, quem vere poenitet, qui vere dolet; inde avulsio capillorum, inde circumcinctio cilicii, inde peccatoria tunsio. Certe omnia hæc indicia sunt hominis sævientis in se, et irascentis sibi. Quod facit forinsecus manus, hoc facit intrinsecus conscientia. In cogitationibus percutit se, cædit se, et ut verius dicam, occidit se. Offert enim occidendo se sacrificium Deo spiritus contribulatus : « Cor contritum et humiliatum Deus non spernit »⁵. » Proinde ille atterens cor suum, humilians, cædens, occidit cor suum.

VI. Quamvis adhuc disponderet patri dicere, et diceret apud seipsum : « Surgam et ibo et dicam⁶, » cum cognosceret cogitationes ejus de longinquo, occurrit illi pater. Quid est occurrere, nisi misericordiam prærogare ? « Cum adhuc, inquit, longe esset, occurrit illi pater,

¹ Psal. xxxi, 5. — ² Ibid. — ³ Id. xxxiii, 19. — ⁴ Id. iv, 5. — ⁵ Id. i, 19. — ⁶ Luc. xv, 18.

» misericordia motus¹. » Quare ille motus misericordia ? quia jam iste confectus miseria. Incubuit in illum occurrens, id est, super collum ejus posuit brachium suum. Brachium Patris Filius est; dedit ut Christum portaret, quæ sarcina non onerat, sed sublevat. « Jugum meum, » inquit, leve est, et sarcina mea levis est². » Super erectum incumbebat; superincumbens rursus cadere non sinebat. Tam levis est sarcina Christi (1), ut non solum non premat, sed etiam allevet. Neque enim quemadmodum leves dicuntur sarcinæ, quæ minus onerosæ sunt, habent tamen aliquod pondus suum; et aliud est portare sarcinam gravem, aliud est portare sarcinam levem, aliud est portare sarcinam nullam. Premi videtur qui portat sarcinam gravem, minus premitur qui portat sarcinam levem, sed tamen premitur. Expeditissimis autem videtur humeris ambulare, qui nullam sarcinam portat. Non est talis sarcina Christi. Expedit enim eam portare, ut subleveris. Si illam deponas, magis premeris. Nec hoc vobis, fratres, tanquam impossibile videatur. Forte invenitur aliquod exemplum, unde etiam corporaliter quod dico videatis; et mirum est etiam, et omnino incredibile. Advertite hoc in avibus. Omnis avis portat pennas suas. Attendite et videte quemadmodum complicant alas suas, cum descendunt in terram, ut requiescant, et imponant eas quodam modo lateribus suis. Oneratas putas ? Detrahant onus, et cadent. Quanto minus sarcinam illam avis portavit, tanto minus volavit. Ergo deponis eis sarcinam illam quasi misericors; si vis esse misericors, parce; aut si jam demptæ sunt pennæ, nutri, ut crescat onus, et volet de terra. Tale quippe onus desiderabat ille, qui dicebat : « Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, et

¹ Luc. xv, 20. — ² Matth. xi, 30.

(1) Vide August. Serm. xli, n. 5; clxiv, n. 7, 8; cccxliii, n. 4.

» volabo et requiescam¹.» Quod ergo incubuit pater super collum filii, sublevavit, non pressit; honoravit, non oneravit. Quomodo est enim homo idoneus ad portandum Deum, nisi quia portat portatus Deus?

VII. Jubet ergo pater proferri ei stolam primam, quam peccando Adam perdiderat. Jam accepto in pace, jam exulto filio jubet proferri stolam, spem immortalitatis in baptismo. Jubet dari anulum, pignus Spiritus sancti, et calceamenta in pedes in præparatione Evangelii pacis², ut speciosi essent pedes annuntiantis bonum³. Hoc ergo Deus per servos suos facit, hoc est, per ministros Ecclesiæ. Numquid illi de suo dant stolam, de suo anulum, vel calceamenta? Ministerium debent, officium impendunt; ille dat de cujus recessu et de cujus thesauro ista proferuntur. Jussit occidi et vitulum saginatum, id est, ut admitteretur ad mensam, in qua Christus pascitur occisus. Unicuique enim de longinquo venienti, et ad Ecclesiam concurrenti tunc occiditur, quando prædicatur occisus, cum ad corpus ejus admittitur. Occiditur vitulus saginatus, quia qui perierat inventus est.

VIII. Et irascitur major frater rediens de agro, et non vult intrare. Ille est populus Judæorum, cujus animus apparuit et in illis qui jam crediderant in Christum. Nam stomachati sunt Judæi venire gentes de tanto compendio, nullis impositis oneribus legis, non dolore circumcisionis carnalis, in peccato accipere baptismum salutarem. Epulari de vitulo saginato stomachati sunt; equidem jam illi crediderunt, et reddita est illis ratio, et conquieverunt. Cum autem et nunc forte aliquis Judæus, qui in mente habuit legem Dei, et conversatus est ibi sine querela, qualem se ibi fuisse Saulus dixit, apud nos

¹ Psal. lxxv, 7. — ² Ephes. vi, 16. — ³ Rom. x, 15.

(1) Vide Serm. 5, Petri Chrysologi in Bibl. Patr. t. 7, f. 489, lit. D.

factus Paulus, et major, quo minor; eo sublimatus quo minimus factus. Paulus enim minimus est, unde dicimus, Paulo post tibi loquor, Paulo ante. Videte quid est Paulo ante, Modico ante. Quid est ergo Paulus? « Ego enim » sum minimus Apostolorum¹; » ipse dixit. Ergo quicumque Judæus ibi talis est, ut sciat se et habeat in conscientia sua, qui ex ineunte ætate sua unum Deum coluerit, Deum Abraham, et Isaac, et Jacob, Deum prædicatum per legem et prophetas, et observaverit justificationes legis, incipit de Ecclesia cogitare, videns in nomine Christi currere genus humanum; cum cogitat de Ecclesia, appropinquat domi de agro. Sic enim scriptum est: « Cum adveniret » major frater de agro, et appropinquaret domui². » Quomodo enim minor filius quotidie crescit ex (1) Paganis credentibus, sic major filius, quamvis raro, redit tamen ex Judæis. Cogitant Ecclesiam, mirantur quid illud est. Vident apud se Legem, apud nos Legem; apud se Prophetas, apud nos Prophetas; apud se jam nullum sacrificium, apud nos quotidianum sacrificium. Vident se in agro patris fuisse, sed tamen de vitulo non manducare.

IX. Auditur etiam de domo symphonia sonans et chorus. Quid est symphonia? concordia vocum. Qui discordant, dissonant; qui concordant, consonant. Ipsam symphoniam docebat Apostolus dicens: « Obsecro » autem vos, fratres, ut id ipsum dicatis omnes, et non » sint in vobis schismata³. » Quem non delectet ista sancta symphonia, id est, consensus vocum non discrepans, non in aliquo obsurdus et dissonus, qui boni intellectus offendat auditum. Et chorus ad concordiam ipsam

¹ 1 Cor. xv, 3. — ² Luc. xv, 25. — ³ 1 Cor. i, 10.

(1) Cod. male *in* et similiter inferius.

pertinet. In choro non delectat, nisi vox una multorum temperata, habens ex omnibus unitatem, non dissonans in aliquam discordantem varietatem.

X. Hæc ille cum audisset sonare de domo, iratus volebat intrare. Quomodo vero (1) contigit, boni meriti apud suos Judæus ut dicat, tantum posse Christianos? Nos tenemus leges paternas; ad Abraham locutus est Deus, de quo nos nati sumus. Moyses legem accepit, qui nos de terra Ægypti liberans, per mare Rubrum duxit. Ecce isti tenentes Scripturas nostras, cantant Psalmos nostros per totum mundum, et habent quotidianum sacrificium; nos autem et sacrificium perdidimus et templum. Interrogat et servum, quid hic agatur? Quemlibet servum interroget Judæus; aperiat Prophetas, aperiat Apostolum; quemlibet interroget; nec Vetus Testamentum nec Novum tacuit de vocatione gentium. Servum interrogatum intelligamus librum scrutatum. Invenies ibi dicentem tibi Scripturam: «Frater tuus rediit, et » pater tuus occidit illi vitulum saginatum, quia salvum » illum recepit¹. » Dicat hoc servus; quem recepit salvum pater? Eum qui mortuus erat et revixit, eum recepit salvandum, et debebatur interfectio vituli saginati ei qui longe abierat. Longe enim abeundo a Deo, impius erat. Respondit servus Apostolus Paulus: «Etenim Chris- » tus pro impiis mortuus est². » Stomachante (2) se, non intrat iratus, sed alloquente patre, intravit. Introire noluit ad servi responsum; at vere, fratres mei, fit hoc. Convincimus plerumque Judæos de Scripturis Dei; sed servus adhuc loquitur, filius irascitur; licet (3) vincantur, nolunt intrare. Quid est hoc? Symphonix voces te mo-

¹ Luc. xv, 27. — ² Rom. v, 6.

(1) Cod. male vere. — (2) Id. stomachantem. — (3) Id. male sicut.

verunt, chorus te movit, celebritas et festivitas domus, æmulatio occisi vituli saginati, hæc te moverunt. Nemo te excludit. Cui dicis? Quamdiu servus alloquitur, ille irascitur, non vult intrare.

XI. Redi ad Dominum dicentem: «Nemo venit ad » me, nisi quem Pater attraxerit¹. » Pater ergo egreditur et rogat filium; hoc est trahere. Major vim adhibet rogando superior, quam jubendo. Hoc est autem quod fit, charissimi, cum audierint tales homines occupati circa Scripturas, et habentes qualemcumque conscientiam in bonis operibus, ut possint dicere patri suo: «Pater, » mandatum tuum non præterivi². » Tunc ergo convincuntur (1) de Scripturis, et non inveniunt quid respondeant. Irascuntur, resistunt velut vincere volentes. Postea relinquit (2) illum cum cogitatione sua, et incipit interiorius loqui Deus. Hoc est egredi patrem et loqui ad filium: Intra et epulare.

XII. Et ille contra: «Ecce tot annis servio tibi, et » nunquam mandatum tuum præterivi, et nunquam » dedisti mihi hædum, quem cum amicis meis mandu- » carem. Ecce hic filius suus advenit, qui consumpsit » patrimonium suum cum meretricibus, et occidisti illi » vitulum saginatum³. » Cogitationes sunt interiores, ubi jam occultis modis loquitur pater. Agit enim et respondet intra seipsum, jam non servo responsum reddente, sed patre quodam modo rogante, leniter admonente. Quid est hoc? Nos tenemus Scripturas Dei, et non recessimus ab uno Deo: non expandimus manus nostras ad Deum alienum. Unum illum novimus, ipsum semper coluimus, qui fecit cælum et terram, et non accepimus hædum.

¹ Joan. vi, 44. — ² Luc. xv, 29. — ³ Ibid. et 30.

(1) Cod. convincitur. — (2) Id. relinquit.

Ubi invenimus hædum? Inter peccatores. Quare iste filius major sibi conqueritur hædum datum non esse? Peccare (*sic*) quærebat de quo epularetur. Plane inde stomachabatur, hoc est, quod jam dolent Judæi, hoc est, quod resipiscunt, et intelligunt ideo sibi non datum Christum, quia putarunt hædum. Agnoscunt enim vocem suam in Evangelio, in illis Judæis superioribus dicentibus: « Scimus quoniam iste peccator est¹. » Ille vitulus erat; sed cum hædum putas; sine ista epula remansisti. « Nunquam dedisti mihi hædum; » quia non habebat pater hædum, quem sciebat vitulum. Foris es, quia non accepisti hædum, intra jam ad vitulum.

XIII. Quid enim pater respondit? « Fili, tu mecum » es semper². » Attestatus est pater in propinquo fuisse Judæos, qui semper unum coluerunt Deum. Habemus testimonium Apostoli dicentis, quod ipsi essent prope, gentes autem longe. Gentibus autem loquens ait: « Veniens scilicet Christus evangelizavit pacem vobis, qui » eratis longe, et pacem qui prope³; » longe, tanquam minori filio; ostendens Judæos, quia longe non abierunt porcos pascere, unum Deum non deseruerunt, idola non adoraverunt, dæmoniis non servierunt. Non de omnibus loquor, ne vobis occurrant perditii et seditiosi Judæi. Illi occurrant, a quibus isti reprehenduntur, graves, servantes mandata legis, nondum intrantes ad vitulum saginatum, sed jam valentes dicere: « Mandatum tuum » non præterivi; » qui quando intrare cœperit, dicat ei pater: « Tu mecum es semper. » Mecum quidem es, quia non longe profectus es, sed tamen male adhuc extra domum es; præter epulas nostras nolo te esse. Noli invidere fratri minori: « Tu mecum es semper. » Non quidem attestatus est Deus ad illum, ad illud (*sic*) quod minus forte

¹ Joan. ix, 24. — ² Luc. xv, 31. — ³ Ephes. i, 17.

caute (1), atque jactanter dictum erat: « Nunquam mandatum tuum præterivi; » sed ait: « Mecum es semper; » non ait: Nunquam mandatum meum præteristi. Hoc est verum quod Deus dixit, non unde se forte temere ille jactavit quamvis in quibusdam forte transgressor, tamen non recedens ab uno Deo; ut verum dicat et pater, « Tu mecum es semper, et omnia mea tua sunt. » Numquid quia tua sunt, fratris non sunt? Quomodo tua sunt? Communiter habenti, non separate jurganti. « Omnia » inquit, mea tua sunt. » Quæ dicit ipsius esse, tanquam in possessionem dedit. Numquid coelum et terram subdidit, aut sublimitates Angelorum? Non oportet sic intelligi, neque enim vere subdendi nobis erunt Angeli, ad quorum æqualitatem nos perventuros Dominus in magna mercede promittit: « Erunt, inquit, æquales » Angelis Dei⁴. » Sed sunt Angeli de quibus judicabunt Sancti: « Nescitis, ait Apostolus, quia Angelos judicabimus²? » Sunt enim Angeli semper sancti, sunt Angeli prævaricatores. Æquabimur (2) bonis Angelis, judicabimus malos Angelos. Quomodo ergo omnia mea tua sunt? Vere omnia Dei nostra, non tamen omnia subdita. Aliter enim dicis, Servus meus, aliter, Frater meus. Quidquid dicis Meum, verum dicis; cum vere loqueris, tuum est; sed numquid eo jure frater, quo servus? Aliter dicis, Domus mea; aliter dicis, Conjux mea; aliter dicis, Filii mei; aliter dicis, Pater, Mater mea. Absque me, audis (3), tua sunt omnia. Deus meus dicis, sed tamen, Deus meus, numquid sicut, Servus meus? Imo Deus meus, sicut Dominus meus. Ergo habemus superiorem Dominum nostrum, quo fruamur; habemus inferiora cæ-

¹ Matth. xxii, 30. — ² 1 Cor. vi, 3.

(1) Cod. male incaute. — (2) Id. male æquavimus. — (3) Id. male audio.

tera, quibus dominemur. Omnia nostra ergo, si nos ipsius.

XIV. « Omnia mea, inquit, tua sunt. » Si pacificus fueris, si placheris, si de reditu fratris gaudeas, si epulæ nostræ non te contristent, si non remaneas præter domum, quamvis jam ab agro veneris, omnia mea tua sunt. Epulari autem nos oportet et gaudere, quia Christus pro impiis mortuus est, et resurrexit. Hoc est enim quod dictum est, quia « Frater tuus mortuus erat et revixit; perierat, » et inventus est¹. »

SERMO XII.

De Pharisæo et Publicano, Luc. XVIII, 10, etc.

Erutus hic sermo a Cod. Cass. cix, fol. 83 vers., ubi legitur cum nomine sancti Augustini, totum hunc beatum doctorem ita repræsentat, ut dubitandi locus non occurrat. Hinc locus ejus sit post sermonem Maurinensem cxv.

SYNOPSIS.

I. Humilitas exemplo Publicani commendatur, cum damnatur exemplo Pharisæi superbia. II. Iterum exemplo Chananæ exaltatur humilitas.

I. Modo ex Evangelio audivimus, fratres charissimi, duorum hominum personas; humilis et inflati, humilis et superbi; confitentis et confiteri nolentis; accusantis se

¹ Luc. xv, 32.

et justificantis se; curari volentis et curam renuentis. « Duo homines, inquit, ascenderunt in templum, ut » orarent, unus Publicanus, et alter Pharisæus¹. » Pharisæus autem tumidus, superbus et inflatus, non humiliato corpore, non inclinata cervice, sed erecta facie, et tumente pectore, sic ait, non oravit, sed improperavit: « Deus, gratias ago tibi, quia non sum sicut cæteri » homines, injusti, adulteri, raptores, sicut hic Publicanus. Jejuno bis in sabbato, decimas do omnium » quæcumque possideo². » O tumor cordis! O inflatio insanæ mentis! « Gratias tibi, inquit, ago, Deus, quia » non sum sicut cæteri homines. » Hoc est dicere Deo: Gratias tibi ago, quia nihil tibi peccavi; non habeo quod mihi ignoscas; sanus sum, non est quod dimittas. Magna confidentia; magna audacia temeritatis, fratres, istius Pharisæi, et ut verius dicam, magna dementia. Deo dicit: « Non sum sicut cæteri homines, qui omnium corda novit; medice dicit: Nihil mihi dolet, qui putredinem cordis videt. Confitere, Pharisæe miser, peccata (1), ut possis curari; nam cum abscondis vulnera peccatorum, amplius habes secari. Dum se excusat, alios accusat; dicendo se innocentem, alios in reatum adduxit. O insanus furor! O punienda et damnauda superbia! Deus paratus est ignoscere, et reus festinat indulgentiam recusare. Medicus vulnerato medelam sanitatis affert, et vulneratus (2), peccator superbus, quales et nunc multos videmus, putredinem vulnerum abscondit (3). Publicanus vero humilis hominem se peccatorem esse cognoscens, sic orabat dicens: « Deus, propitius esto mihi peccatori³. »

¹ Luc. xviii, 10. — ² Ibid. 11, 12. — ³ Ibid. 13.

(1) Cod. male peccator. — (2) Vide August. Serm. cxxxvii, num. 5, et cccli, num. 1. — (3) Cod. male abscondent.